РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видае
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вівторок, 9-го липня 1918. Ч. 81. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, July 9, 1918. No. 81.

ТАЙНА УМОВА В СПРАВІ АВСТРІЙСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Головні услівя розєму, заключеного між Україною і Москвою в Києві дня 12. червня.

Аліянти і Злучені Держави ухвалили інтервенцію в Росії. -- Замордоване німецького посла в Москві.

Фінляндія в передодни виповідженя війни Аліянтам. -- Троцький організує велику армію.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ТАЙНА УМОВА В СПРАВІ АВСТРІЙСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Австрійське правительство зобовязало ся до 31. липня 1918 справу корисно порішити.

(Після кореспонденції **А. Веста**).

МЕДІОЛЯН (Італія), 4. червня. — З достовірного жерела доносять, що уступ тайної угоди, підписаної в Берестю Литовськім між Україною і центральними державами, звучить:

„Україна запевнює всім народам, включаючи Поляків, повне право до свобідного національного розвитку в границях української держави; Австрія годить ся помогти українським підданим в австро-угорській монархії в їх національнім розвитку ЧЕРЕЗ УТВОРЕНЄ ОКРЕМОЇ ПРОВІНЦІЇ З УКРАЇНСЬКОЇ ЧАСТИНИ ГАЛИЧИНИ І БУКОВИНИ.

„В ТІМ ЗМІСТІ ВИГОТОВЛЕНИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ БУДЕ ПРЕДЛОЖЕНИЙ В ПАРЛЯМЕНТІ НЕ ПІЗНІЙШЕ НІЖ 31. ЛИПНЯ 1918 І АВСТРІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО УЖИЄ ВСІХ КОНСТИТУЦІЙНИХ СРЕДСТВ, ЯКІ ПОСІДАЄ, ЩОБИ ЗАПЕВНИТИ ПРИНЯТЄ СЬОГО ЗАКОНА В ПАРЛЯМЕНТІ".

Про сю справу треба сказати дві річи. Під українською частию Галичини треба розуміти правдоподібно цілу східну Галичину по ріку Сян, де Русини, називаючи їх після давного імени, творять більшість населеня.

Відтинаючи сей дуже значний кусник території, австрійське правительство має надію зменьшити в сей спосіб число послів в парляменті тих двох дуже непожаданих народів — Українців і Поляків — які тепер стоять проти себе в сильній опозиції.

Правдоподібно Австрія була би не відважила ся зробити такий крок, коли би могла мати ще якунебудь надію на позискане собі прихильности серед Поляків, які вважають поділ Галичини за четвертий поділ Польщі. Але Поляки відчужили ся від Австрії також задля инших причин і стоять тепер в рішучій опозиції до неї.

ГОЛОВНІ УСЛІВЯ РОЗЄМУ МІЖ УКРАЇНОЮ І МОСКВОЮ.

Обі держави згодили ся приступити сейчас до уложеня точок мирового договору.

ВАШІНГТОН, 5. липня. — Департамент загр. справ одержав нині телеграму, яка подає суму всіх **услівій розєму, підписаного дня 12. червня московськими і українськими делегатами в Києві.**

Услівя розєму є слідуючі:

1. Воєнні операції здовж цілого фронту через час мирових переговорів мають бути здержані.

2. Землякам обох сторін вільно повернути до своїх держав враз з маєтком, з виїмкою товарів, цінних паперів і дорогоцінностий. Готівка, яку можна забрати зі собою, є ограничена на 10.000 рублів для голови родини, а 2.000 рублів для кождого члена родини, причім ціла сума готівки для цілої родини не може перевисшати 20.000 рублів. Крім того можна перенести 80.000 рублів, коли сі гроші походять з продажи недвижимости.

3. Обі сторони мають право ограничити або здержати привіз і вивіз чужих гроший.

4. Комісія, зложена з представників обох держав, має займити ся постепенним перенесенем з Росії на Україну зелізничого матеріялу, забраного з України. Почтовий, телеграфічний і собовий рух буде піднятий рівночасно з переведенем прочих услівій, вичислених в сім артикулі.

5. Обі держави, на підставі взаїмности, установлять послів і консулів для Росії і України.

6. Товариства Червоного Хреста мають улекшувати воєнним бранцям, які є горожанами одної з тих двох держав, поворот до їх держави.

7. В протягу тижня має бути утворена комісія в ціли управильненя домагань і виміни щодо товарів.

8. Обі держави мають безпроволочно приступити до уложеня услівій мирового договору.

75.000 АРМІЯ СЕЛЯН МАШИРУЄ НА КИЇВ.

Получене між Києвом і Одесою було через чотири дні перерване.

МОСКВА, 28. червня. — Подорожні, які прибули з Києва до Вітебска, потверджують вістку, **що революція на Україні розпочала ся. Вони оповідають, що 75.000 добре зоружених селян машируе від сторони зелізничої стації, Фостова,, 40 миль на полудневий захід від Києва.**

Німецькі війска, як се оповідають подорожні, уступають в напрямі Києва.

Через чотири остатні дні получене між Києвом і Одесою було перерване.

НА УКРАЇНІ ЗАСІЯНО 90% РІЛІ.

Німці недоставили Україні обіцяних товарів.

ВАШІНГТОН, 6. липня. — Секретар загр. справ Ленсінг подав нині до відома зміст спізнених урядових телеграм, які вказують, що військова окупація України Німцями спричинила серед народу велике огірчене.

Події на Україні спричинили Німцям так богато трудностий, що вони були приневолені „збільшити на Україні значно свої війска".

Українці дуже огірчені тим, що Німці не додержали своїх обітниць щодо довозу ріжних товарів. Недавно прибуло до Києва з Німеччини 50 возів господарських знарядів, але тільки всього.

Тимчасом Німці забирають дословно все полотно і всі инші товари, як приміром средства поживи, і вивозять їх до Німеччини. Сю роботу переводять вони систематично помимо сильних протестів зі сторони Українців.

Тут вважають таке поступоване звичайною крадіжию, поповненою Німцями на українськім народі.

Земельний банк стараєть ся помогати у відпродажи землі, яку селяни були заняли і звернули бувшим дідичам. Се показало ся дуже непопулярним зарядженєм. Між селянами і дідичами приходило до суперечки, яка часто кінчила ся тим, що в богато случаях селяни переорували засіви.

Сьогорічні засіви збіжеві становлять 90% нормального засіву.

НЕЗГОДА МІЖ НІМЦЯМИ І АВСТРІЙЦЯМИ НА УКРАЇНІ.

Обі держави ріжнять ся також в поглядах на справу Холмщини.

(Після кореспонденції **Артура Ренсома**).

МОСКВА, 28. червня. — **Раковський, який повернув з мирових переговорів в Києві, потверджує вістку про незгоду між Німцями і Австрійцями на Україні.**

Причиною незгоди є в части брак терпеливости у Німців з причини нездарности австрійських війск, які без німецької помочи не були би всилі здавити заворушеня на Україні.

Австрійські війска призначено до контрольованя спокійних сторін, підчас коли німецькі війска посилаєть ся там, де можна сподівати ся заворушень.

Незгода між обома державами має також політичну підставу з огляду на справу Холмщини, якої домагають ся і Україна і Польща. Австрія, в якій мають сильний вплив Поляки, попирає Польщу в тій справі.

Раковський запевняє, що на Україні прийде безуслівно до революції, скоро лише чужі війска уступлять.

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ЧЕТВЕРТА ПОЗИЧКА СВОБОДИ БУДЕ ВИНОСИТИ 8 БІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ.

Сенат і палата послів приймили проект в сій справі без жадної зміни.

ВАШІНГТОН, 5. липня. — **Законопроект американського правительства, який уповажнює його до видачі нових бондів свободи на суму $8.000,000.000 і уділеня аліянтам дальшої позички в сумі $1.500,000.000, зістав принятий нині вечером в сенаті без жадної зміни.**

Палата послів прийла сей законопроект вже давнійше. Тепер ожидає він ще лише підпису президента Вілсона.

Разом з четвертою позичкою свободи загальна сума бондів від початку війни буде виносити $22.000,000.000.

Бонди четвертої позички свободи будуть не висші як 4¼-процентові.

В ТУРЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

СМЕРТЬ ТУРЕЦЬКОГО СУЛТАНА.

Юсеф Ізедін проголошений султаном яко Магомед V..

АМСТЕРДАМ, 5. липня. — **СУЛТАН МАГОМЕД V. ПОМЕР ВЧЕРА О ГОД. 7-мій ВЕЧЕРОМ НА ІНФЛЮЕНЦІЮ, як се доносить телеграма бюра Райтера з Цареграду.**

МАГОМЕД VI. ЗІСТАВ ПРОГОЛОШЕНИЙ СУЛТАНОМ ТУРЕЧЧИНИ.

Новим султаном є Юсеф Ізедін, найстарший син старого султана, Абдуль Азіса, який уступив ще в 1876 р. з престола і небавом опісля поповнив самовбийство.

Новий султан числить 58 літ і є дуже низкого росту.

У ФІНЛЯНДІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ФІНЛЯНДІЯ В ПЕРЕДОДНИ ВІЙНИ.

Фінляндія може зорганізувати 500.000 армію.

СТОКГОЛЬМ, 5. липня. — **ЯК доносять вісти, ФІНЛЯНДІЯ НАХОДИТЬ СЯ В ПЕРЕДОДНИ ВИПОВІДЖЕНЯ ВІЙНИ АЛІЯНТАМ.**

Фінські війска враз з 50.000 Німців приготовляють ся до наступу в напрямі Колі, на мурманськім побережу, де війска аліянтів стережуть великих складів воєнних матеріялів.

Герман Монгагу Доннер, президент фінської конституційної ліґи в Америці, заявив, що кождої хвилі можна надіяти ся вістки, що диктатор Свінгуфвуд або правительство білих сторожий виповіло війну аліянтам.

Після його гадки білі сторожі можуть зорганізувати 300.000 до 500.000 війска. Першою їх воєнною операцією було би занятє Колі і Мурманська.

Доннер є тої гадки, що Фінці тому лучать ся з Німеччиною, бо побоюють ся, що Злучені Держави і Англія на случай побіди аліянтів віддадуть Фінляндію Росії.

Населене мурманського побережа проти большевиків.

КОПЕНГАГЕН, 7. липня. — **Ціле населене мурманського побережа** (на півострові Коля) **зірвало з російським правительством і стануло по стороні аліянтів,** як се доносить телеграма з Вардое, Норвегія.

Телеграма доносить дальше, що зі Злучених Держав прибули до Мурманска транспорти з поживою.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

АЛІЯНТИ УХВАЛИЛИ ІНТЕРВЕНЦІЮ В РОСІЇ.

Коли Америка не згодить ся, аліянти переведуть її на власну руку.

ВАШІНГТОН, 6. липня. — **Воєнна нарада аліянтів у Версалю і ген. Фош, головний командант всіх війск аліянтів, висказали конечність без проволочної інтервенції в Росії, і то подвійної: військової і економічної.**

Звіт з наради находить ся від 3. липня в руках президента Вілсона. В дипльоматичних кругах панує переконане ,що він згодить ся на предложенє конференції аліянтів.

Коли би президент Вілсон відмовив, заходить можливість, що Англія, Франція, Італія і Японія поступлять „на власну руку" після ухвали воєнної ради.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ В ЕКСПЕДИЦІЇ.

В пляні є вислати на Сибір три армії.

ВАШІНГТОН, 7. липня. — **В суботу по довшій конференції між президентом Вілсоном і секретарем війни, Бейкером, порішено, щоби американські війска взяли участь в оружній інтервенції на Сибіри.**

Урядовий звіт в сій справі буде небавом проголошений. Як доносять, є в пляні вислати поважнійшу армію, зложену з Американців, такоїсамої величини армію англійську і японську. Додаткові війска мала би відтак доставляти лише Японія.

Нові події в Росії причинили ся до прискореня рішеня президента в сій справі.

Такими важнійшими подіями є:

Вісти, що населене мурманського побережа піднесло бунт проти правительства большевиків.

Донесеня, що чесько-словацькі війска розоружуть большевиків, на що населене радісно годить ся.

Замордоване німецького посла, гр. Мірбаха, що є доказом зростаючого невдоволеня супроти Німців.

Проголошене Львом Троцьким організованя армії проти „всіх загранишних [illegible]".

Перерване всякої комунікації між американським послом, Френсісом, у Вологді і департаментом загр. справ у Вашінгтоні.

Ген. Дітріхс командантом Чехо-Словаків.

ЛОНДОН, 6. липня. — **Ген. Дітріхс,** який був директором воєнних операцій на полудневo-західнім фронті підчас занятя Галичини в 1915 р. армією ген. Алексієва, **стоїть на чолі чесько-словацьких війск, які здобули контролю над Владивостоком.**

Японська часопись „Ії Шімпо", яка подає сю вістку, доносить також, що до Владивостока спішать зі всіх сторін протибольшевицькі елементи. У Владивостоці має находити ся під сю пору також кількох членів останного російського провізоричного правительства.

(Продовжене на стор. 2-гій)

В АВСТРО-УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німеччина посилає війска на поміч Австрії.

ПАРИЖ, 7. липня. — **Німеччина має вислати три корпуси свого війска на поміч Австрії,** як се доносить телеграма до „Тем".

Сі війска мають заняти становища на боєвім фронті в Альпах під командою ген. Бельова, якого іменовано головним командантом на італійськім фронті.

Всі зелізниці в околиці Трієнту находять ся під контролю німецьких війск.

Гр. Чернін має повернути до австро-угорського кабінету.

АМСТЕРДАМ, 5. липня. — Віденська „Нає Фрає Прессе" доносить, що на конференції, яка відбула ся між цісарем Карлом, гр. Черніном і бароном Буріяном, порішено, **щоби гр. Чернін війшов в склад австро-угорського кабінету, обіймаючи знова теку міністра загр. справ.**

Гр. Чернін був приневолений свого часу уступити з уряду міністра загр. справ з причини оголошеня листа австрійського цісаря, писаного до бурбонського князя Сикста. Тоді обіймив був його місце теперішний міністер загр. справ, барон Буріян.

Невдоволене з цісаря Карла в Австрії.

ЛОНДОН, 7. липня. — Доси ще не осьвітлено близше поголоски дотично австрійського цісаря Карла і його жінки, Зити, які недавно тому премієр, др. Зайдлєр, вважав за відповідне заперечити, коли на сі поголоски звернули його увагу австрійські посли. Австрійський премієр заявив, що всякі того рода поголоски є безпідставні та що ті, котрих приловить ся на ширеню таких поголосок, будуть строго покарані.

Одна поголоска говорить, що цісарську пару підозрівають о зраджене Італійцям плянів останного наступу над рікою Піяве. Инша знова поголоска говорить про пляноване утечі цісарської пари з Австрії.

Жерела тих поголосок не є подані, але припускають, що вони походять з невдоволеня загалу супроти цісаря Карла з причини його листа до князя Сикста.

Бавовна і вовна з Кавказу.

АМСТЕРДАМ, 5. липня. — 7.000 тон бавовни привезено з Тифлісу (Кавказ) до поділу між Німеччину і Австро-Угорщину, як се доносить вістка з Будапешту.

До Будапешту вже прибуло 26 вагонів найкрасної вовни овечої.

"SVOBODA" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
To Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відвічає.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

ДО УКРАЇНСЬКОЇ СУСПІЛЬНОСТИ В АМЕРИЦІ.

Отсим подаєть ся до загального відома, що в столици Злучених Держав, Вашінґтоні, заложено для українських справ Українське Інформаційне Бюро. Офіціяльним представником Українців є Вп. Джеймс А. Гаміль, конґресмен з Джерзи Сіти, Н. Дж. Канцелярію буде вести один з членів екзекутиви Української Ради. Тимчасова адреса сього бюра така:

UKRAINIAN REPRESENTATIVE BUREAU,
House of Representatives, Committee on Election, Room No. 2,
WASHINGTON, D. C.

Ню Йорк, Н. Й., дня 26. червня 1918.

Українська Рада в Америці.

Справа мира.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

У своїй замітній промові в День Независимости **президент Вілсон** висказав погляди свої і цілого американського народу про справу мира.

Президент Вілсон сказав, що зєдинені народи сьвіта воюють для осягненя отсих цілий:

I. Знищене усякої необмеженої сили усюди, яка могла би окремо, тайно і зі свого власного вибору зірвати сьвітовий мир; або коли її тепер годі знищити, то бодай зменьшити її так, аби на ділі осталась безвладною.

II. Полагода всякої справи, чи то територіяльної чи суверенности, чи економічних договорів, чи політичних зносин, на основі свобідної згоди інтересованого народу, а не на основі матеріяльних інтересів або користи другої держави або народу, який би бажав окремої полагоди для цілий власного заграничного впливу або пановання.

III. Згода всїх держав руководитись у взаїмних зносинах тимисамими засадами чести і пошани для спільного права цивілізованої суспільности, якими руководять ся поодинокі горожани усїх новітних держав у взаїмних зносинах, в тій цїли, аби всї приреченя й умови сьвято оберігано; аби не сновано приватних змов або заговорів; аби не було самолюбних і безкарних кривд та щоби привернено взаїмне довіре на здоровій основі взаїмної пошани для права.

IV. Засновини мирової орґанізації, яка запевнила би, що злучена сила вільних держав здержить усяку насилу над правом і послужить, аби зробити мир і справедливість ще певнійшими через установлене сталого трибуналу опінії, якому всї мусять піддатись і який мав би рішати усякі міжнародні непорозуміня, що їх не могли би інтересовані народи самі між собою безпосередно полагодити.

Проголосивши ті чотири головні засади, на яких Злучені Держави готові привернути мирові зносини з ворожими державами, президент Вілсон додав отсї слова: „Ті великі цїли можна зібрати в одно речене: Ми хочемо тільки одного — **панованя права, яке виходило би зі згоди народів і мало підперте зорґанізованої думки людства".**

Иншими словами президент Вілсон хоче: **аби один нарід над другим не панував; аби кождий нарід собою свобідно правив та один нарід не мав права анї тепер анї на будуче відібрати другому народови свободу політичну чи накинути йому неволю економічну.**

Колиж ті слова взяти ще простїйше, то виходило би, що президент Вілсон не желає собі жадних здобутків для воюючих держав на Заходї, себто для Франції й Анґлії, але не згодить ся також на здобутки Німеччини на Сходї. Що не желає він жадних здобутків для Франції або Анґлії, виходило би з того, що він відкинув усякі територіяльні або матеріяльні справи на бік, а жадає тільки признаня для панованя права та міжнародного трибуналу. Се тепер одиноке домаганє президента Вілсона і цілого американського народу. Однак, як кажемо, **се є рівночасно домаганем на адресу Німеччини, аби не простягала свого панованя над народами на Єходї, бо президент Вілсон для всїх народів хоче однакової свободи і однакового права і не признає зверхности одної держави над другою, але домагаєть ся, аби всї народи зорґанізували один міжнародний трибунал і йому підлягали.**

Се домаганє президента Вілсона може бути немиле для анґлійських, француських і німецьких **імперіялїстів,** але **народи усї,** без вимки, підпирають президента Вілсона. І нарід анґлійський і нарід француський і нарід німецький, таксамо як і всї инші народи, для завойовницьких цілий війни вести не хоче і тому президент Вілсон має всї народи за собою.

Зрозумів се вже і анґлійський президент міністрів **Ллойд Джордж,** котрий на другий день по промові президента Вілсона заявив іменем Анґлії, що годить ся на засади президента Злучених Держав **„і коли їх прийме Німеччина, казав він, то завтра може бути мир".**

Се вже дуже великий успіх. Се значить, що анґлійське правительство перше пійшло за президентом американської републики і за голосом усїх народів, а спеціяльно народу анґлійського.

Колиж тепер за тим голосом ще пійдуть і правительства Франції та Німеччини, то загальний мир вже не за горами, а таки близкий.

Треба ще тільки зломити француських і німецьких імперіялїстів, а мир можна би скоро привернути і війна скінчилась би по 4-ох роках кровавої різнї.

Як Франція зречеть ся свого домаганя до Альзації і Льотарингії (майже три четвертини тих провінцій заселені народом німецьким, а ледви одну четвертину замешкують Французи), а Німеччина своїх претенсій панувати над Бельґією або копальняними горами Франції, то на Заходї не буде причини до дальшої війни.

Инші держави, як Австро-Угорщина, Італїя й инші у справі загальної війни або мира не мають голосу. Вони звичайно ідуть за другими державами. Як Німеччина рішить про мир зі своєї сторони, то Австро-Угорщина й инші її союзники ідуть за нею; зноваж як Анґлія і Франція рішать про мир зі своєї сторони, то Італїя й инші їх союзники також ідуть за ними.

Остаєть ся ще справа держав на Сходї.

Звісно, великої російської держави вже нема. І, здаєть ся, політика західноевропейських держав, а таксамо й у Вашінґтонї прийшли вже до переконаня, що **Росії не стало вже раз на все.**

На місце Росії повстало кілька держав національних або й ріжнонародних, що творять певну цілість територіяльну. І так повстали національні держави, як: **Україна, Московщина, Білорусь, Фінляндія, Литва,** а ріжнонародні, як **Сибір і Кавказ.**

Всї держави західноевропейські а також Злучені Держави мусять згодити ся з тим фактом і, певна річ, вони розуміють, що нема цїли анї розуму політичного настaвати на се, аби ті нові держави наново злучити в одну „Росію". Вони певно вже погодились з думкою, що „великій Росії" вже не бути.

Але з одним вони не можуть погодитись, а іменно, **аби Німеччина панувала над тими молодими державами у східній Европі і в Азії та аби евентуально на будуче могла ужити їх для нової війни.**

Тут цїль алїянтів і Америки сходить ся з цїлию тих молодих держав у східній Европі і в Азії і в тій справі **алїянти і Америка найдуть союзників і на Україні і в Московщині і на Білоруси і на Литві і на Сибіри і на Кавказї.**

Народи тих держав хотять передвсїм бути зовсїм вільні і хотять самі рішати, чи вони мають бути цілковито самостійні, чи злучитись у спілку або у кілька спілок.

Коли алїянти приймуть засаду президента Вілсона і витривають з нею не лише до мирової конференції, але й на самій мировій конференції, **то сї молоді держави у східній Европі і в Азії зможуть оборонитись перед німецьким військовим, політичним та економічним опанованем.**

Все те можна порішити, коли на мировій конференції признаєть ся рівноправність тих держав і співучасть в міжнароднім мировім трибуналї.

Німецькі імперіялїсти будуть якийсь час противитись сьому, але коли за сим станутъ всї цивілїзовані народи, то їх опір зломлять; а коли всї народи будуть мати запевнену свободу, то і загальний мир буде запевнений.

БРЕХНЇ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ.

Коли возьмете в руки якунебудь польську ґазету, то густочасто знайдете в ній одну або більше статий та заміток про Україну, зглядно про український нарід. Сї статї відзначають ся тим, що їх автори на брехни їдуть і брехнею поганяють. Побіч огидної брехнї є в тих статях ще спора доза відомої польської гордости, надутости і денунціяції.

От у нас під рукою статя „зе сфер обивательскіх Крулєства" п. з. „Як аґітовано за Україною", яку надрукував дітройтський „Дзєннік Польскі" з 1. липня б. р. Зміст сеї статї називає згадана польська ґазета: „інтересні подробиці про німецьку аґітацію в окупованих областях, яка мала на цїли приготоване берестейського насильства". Статя писана в Люблинї 4. марта, а інтересна вона тим, чим є інтересні всї польські статї, писані про Україну і її нарід. Для прикладу наводимо кілька речень, бо переповідати цїлу статю вважаємо злишним. Отже: Населенє Холмщини — се людність польська і католицька, яка становить 90 процент мешканців. При кінци 1915 року і через рік 1916 позволювано там отвирати школи польські, але в 1917 р. вже не давали на се дозволу, бо „зявили ся псевдо-українські емісарі, по більшій части, о скільки се можна було ствердити, пів-інтеліґенти, екс-учителї зі шкілок народних, видобуті з таборів полонених, а котрі перейшли інструкційну школу в Німеччинї. Вони були убрані в сьвіжі костюми українські, які своїм кроєм зраджували своє походженє „мейд ін Джермани". Сї „зроблені в Німеччинї" Українцї були (так запевняє автор статї) під стислою контролею і приказами поодиноких команд, а мали на цїли пропаґувати українську ідею межи братним населенєм, уладжувати збори, роздавати українські ґазети і т. и. Місцеве населенє не мало до тих аґітаторів довіря і сторонило від них, але аґітатори голосили гасла дуже зближені до большевицьких. До заложених українських шкіл ходили лише дїти виселенців зпід Пинска і потрохи дїти жидівські. Загалом усе тамошне населенє є привязане горячо до католицької (розумій: польської) віри, чуєть ся польським в души і серци не меньше від хлопа зпід Кракова та осьвідомлене „народово" може більше ніж в инших „дзєльніцах Крулєства". Отже українська аґітація потерпіла „повне фяско", а нинї — каже автор — доходять до нас вісти, що всюди населенє самоохотно заявляєть ся за приналежностию до Польщі і в тій хвили плебісцит випав би певно на нашу користь".

У тім місци автор настрашив ся своєї власної брехнї і каже: „Не манїм себе одначе, що небезпека минула. Тасама рука, котра так оглядно і пляново приготовляла від півтора року почву для анексії української, не спічне в праці, хоч би з парляментарної трибуни давано противні запевненя. Інтензивна робота аґітаційна розпічнеть ся з хвилею повороту еміґрантів з Росії. З так званої ґубернії холмської виеміґрувало в 1915 році около 300.000 людий, в значній части православних. Се були місцеві селяни, бувші уніяти, котрі не оперли ся переслїдуваню і приняли православє около 1876 року, або кольоністи, спроваджені правительством з глибини Росії в цїли скоршої русифікації сього краю. Католики, котрі творили меньшість загального числа еміґрантів, складали ся головно з людности безземельної, двірської служби і комірників. Доходять нас вісти зза фронту, що ті громади не всюди оперли ся большевицьким гаслам, що виселенцї нераз брали участь в погромах, намовлені до сього місцевим населенєм і жовнїрами, чому дивувати ся не можна, бо се були в більшій части елементи гірші, не маючі нїчого до страченя. Сї люди, вертаючи до давних селитьб, будуть мабуть горячими пропаґаторами українсько-большевицьких ідей".

Статя кінчить ся непохитною вірою, що „ідея одержаня дармо землї, стільки разів кидана нашими ворогами хлопови на приману, не знайде послуху у господарів, поселених на сїй земли з діда і прадіда, привязаних до віри і „ойчизни"; але чи молоді, а особливо безземельні, не дадуть ся пірвати тим обіцянкам? Трудно нам буде бороти ся рівним оружем! Отже не манїм себе; небезпека істнує. В сїй важній хвили треба праці всїх, згуртованя серць в одній цїли, щоби вратувати ті наші „креси" і не допустити до роздертя вітчини".

* * *

Нюйорська „Вольна Польска" (ч. 138) в рубрицї „Пшеґльонд праси польскей" (субтитул: „Вибітнейше артикули і вядомосьці з пісм наших в Америце") містить передрук статї п. з. „На всходнїх кресах", яку надрукував „Рекорд цодвенни". У тій статї находимо ось-такі „інтересні" реченя:

„Анї Литва, анї Курляндія, анї Біла Русь, анї теж Україна яко номінальні державки („паньстевка") абсолютно не зуміють вистарчити самим собі, але мусять шукати протекторату у Німців.

„Без попертя німецьких окупаційних властий не може анї хвилї істнувати Рада курляндська, анї литовська Тариба, нї теж Рада білоруська або українська, бо вони всї вийшли не з лона даної народности, але з номінації німецької; бо у всїх засїдають люди о низкім уровени культури і продажнім характері, люди, котрі в своїх суспільностях не могли би відограти жадної ролї без чужої помочи".

* * *

Нам не дивно, що Поляки так пишуть про Українців — ми вже до того привикли; але нам дивно, що серед нашої суспільности находять ся такі „дипльомати", котрі накликують наш нарід до спільної політичної роботи з Поляками. І до сеї „роботи" беруть ся одиниці, котрі читають польські ґазети і знають дуже добре тенденції Поляків супроти „братного" українського народу.

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

ЗАМОРДОВАНЄ НІМЕЦЬКОГО ПОСЛА В МОСКВІ.

Убийники утїкли і доси їх не увязнено.

ПАРИЖ, 6. липня. — **ҐЕНЕРАЛ, ҐРАФ МІРБАХ, ЗІСТАВ ЗАМОРДОВАНИЙ В МОСКВІ, як се доносить телеґрама з Берлїна.**

В замордованю брало участь двох доси незвісних людий.

Нинї рано двох незнакомих мущин просило о авдієнцію у німецького амбасадора. Коли війшли до авдієнційної кімнати, напали на амбасадора, віддаючи кілька стрілів з револьверів а відтак кидаючи ще ручні ґранати. Мірбах згинув сейчас.

Убийники утїкли і доси їх не увязнено.

Ґраф Альфред Мірбах був іменований німецьким послом в Росії по заключеню мирового договору в Берестю Литовськім.

Большевицьке правительство висказує співчуте.

ПАРИЖ, 7. липня. — Скоро Чічерін одержав вістку про замордоване ґр. Мірбаха, удав ся враз зі своїм заступником, Караханом, до німецької амбасади і висказав співчутє і обуренє з приводу події, яка скоїла ся, як се доносить телеґрама з Парижа до Базилеї.

З точного опису замаху показуєть ся, що в кімнаті враз з ґр. Мірбахом находив ся совітник амбасади, Ріцлер, і один німецький офіцир. Оба вони однак вийшли зовсїм цїло.

Большевицькі війска окружили цїлу дільницю.

ЛОНДОН, 7. липня. — Бездротна телеґрама з Москви доносить, що сейчас по замордованю ґр. Мірбаха большевицькі війска обсадили цїлу дільницю, в якій находить ся будинок німецької амбасади. Також заведено строгу контролю над всїми особами, які приїздять і відїздять з Москви.

До Берлїна вислано окремого посла, який виразить своє обуренє в імени Росії з приводу замордованя німецького посла.

Телеґрама Леніна до Берлїна.

БАЗИЛЕЯ, 7. липня. — Николай Ленін, большевицький премієр, вислав до большевицького посла в Берлїні, Йоффе, слїдуючу телеґраму:

„Двох доси незвісних мущин війшло о год. 2-ій пополудни в суботу до будинку німецького посольства, виказуючи ся документами спеціяльного комітету. Війшовши до кімнати ґр. Мірбаха кинули бомбу, яка смертельно ранила посла.

„Відпоручники правительства сейчас удали ся до німецької амбасади, висказуючи своє обуренє з приводу сего поступку, який треба вважати політичним маневром в цїли викликаня заколоту. Правительство видало зарядженє в справі викритя убийників, щоби їх поставити перед революційний трибунал.

„Видано також окреме зарядженє в цїли охорони німецького посольства. Правительство поручає вам висказати німецькому правительству обуренє в імени російського правительства з приводу сеї події і передати вирази співчутя родині погибшого ґрафа".

ЛИШЕ СИЛЬНА АРМІЯ МОЖЕ ЗБЕРЕГТИ НЕЗАВИСИМІСТЬ РОСІЇ.

МОСКВА, 20. червня. — **Урядовий вістник большевицького міністерства війни помістив нинї вступну статю, в якій виказує, що Росія мусить безуслівно пропасти яко независима держава і стати лише театром міжнародної війни, коли вона не потрафить зорґанізувати сейчас сильну армію, яка була би в змозї ставити опір всяким імперіялїстичним жаданям чужих держав.**

В статї говорить ся дальше: „Коли нам вдасть ся зорґанізувати таку армію, Росія позістане независимою державою, поступовою соціялїстичною републикою, яка буде всилї розвинути мирну і творчу діяльність і привернути свою економічну підставу, яку знищила війна. Коли однак ми не зуміємо поставити таку армію, тодї Росія пропаде на довгий час яко независима держава. Вона буде служити тодї лише за театр війни для других держав, а її рівнини будуть доптати горди Німців, Анґлійців і Японців, всї однаково чужі і ворожі для свобідного російського народа, які знищать його серед спільної боротьби".

Загальна військова служба.

МОСКВА, 28. червня.—**Міжнародне положене російської савєтської републики є того рода, що лише сильна армія на підставі загальної примусової військової служби може її охоронити.**

Такий погляд виявив большевицький міністер війни і маринарки, Лев Троцький. Він предложив законопроєкт, після якого буржуазія, як також селяни і робітники були би обовязані до військової служби. Має надію, що пятий всеросійський конґрес савєтів потвердить його предложенє. Ленін згодив ся вже на сей законопроєкт і тепер випрацьовуєть ся його в подробицях.

Тимчасом Троцький зарядив реґістрованє всїх мущин у віці від 19 до 40 лїт, покликуючи сейчас до служби військової враз з робітниками також буржуїв, роджених в рр. 1896 і 1897. З буржуїв будуть зразу утворені відділи, яких задачею буде копати рови і чистити бараки та табори. Доперва пізнїйше, коли би вони „дїлом показали свою льояльність супроти робучої кляси і убогого селянства", можуть бути призначені до властивих рядів боєвих.

Большевики ульокували в Швайцарії великі фонди.

ЖЕНЕВА, 5. липня. — Швайцарські федеральні власти роблять доходженє в справі вістий, які доносять, що большевики умістили в швайцарських банках величезні суми гроший.

Після донесеня часописи „Ґазет де Тірґові" большевики мали перенести кілька міліонів за посередництвом німецьких банків до ріжних швайцарських фінансових інституцій.

Сї фонди є призначені, як се доносить „Женева Трібуне", на піддержанє революційної пропаґанди в державах алїянтів, причім Швайцарія має становити її осередок. Є підозрінє, що до сього заохочують большевиків Німцї.

Поверх 40 міліярдів паперових рублїв.

МОСКВА, 28. червня. — **Загальна сума паперових гроший, виданих большевиками, а які тепер находять ся в обігу, виносить поверх 40 міліярдів рублїв.**

Звіт фінансового департаменту, оголошеного в орґані большевицького правительства „Ізвєстіях", виказує, що актива в державних і приватних банках виносять 30 міліярдів рублїв.

Каменева виміняно за 6 Фінців.

МОСКВА, 20. червня. — Льва Каменева, большевицького амбасадора для Австро-Угорщини, якого були увязнили і держали яко закладника фінські білі сторожі, увільнено, як се доносять нинїшні часописи.

Князь Мірбах, німецький посол в Москві, вже перед кількома днями повідомив був російського міністра загр. справ, Чічеріна, що фінське правительство годить ся увільнити Каменева в заміну за шість фінських урядників, находячих ся в російськім полонї. Чічерін на се був згодив ся.

Терещенко в Норвеґії.

ЛОНДОН, 6. липня. — **М. І. Терещенко, бувший міністер загр. справ в кабінеті Керенського, прибув до Берґен** (Норвеґія), як се доносить телеґрама з Копенгаґен.

Він утїк з Росії на мурманське побереже, а відси до Норвеґії. Сподіють ся, що він небавом удасть ся до Керенського, який перебуває тепер в Парижу.

НА МОРИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Американський 16.000-тоновий корабель транспортовий затоплений.

ВАШІНҐТОН, 5. липня. — Спізнений звіт департаменту маринарки доносить нинї про затопленє транспортового корабля **„Ковінґтон"** (корабель гамбурсько-американської лінії „Сінсінаті" — 16.339 тон). Корабель зістав затоплений дня 1. липня підчас повороту з Франції до Злучених Держав. Корабель не віз жадних подорожних.

Канадійський 6.000-тоновий корабель траспортовий затоплений.

ОТАВА, 6. липня. — Канадійський транспортовий корабель „Сити оф Вієна" віхав на прибережну скалу. Війска і залога уратовані.

Корабель числив 6.111 тон і служив до перевозу війск з Канади до Европи.

В АНҐЛЇЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Анґлії грозить брак угля.

ЛОНДОН, 6. липня. — Промислова комісія, вказуючи на строге зарядженє щодо уживаня опалу і сьвітла, піднесла цїну угля о дальших 37½ цента на тонї, що становить в протягу двох тижнів підвисшенє цїни о 50 центів на тонї.

Сподіване зменьшенє видобутя угля о 35,000.000 тон з причини забраня 75.000 вправних майнерів до військової служби буде вимагати відповідного зменьшеня зужитя угля. Крім того Анґлія мусить доставити Франції і Італії додатково 12,500.000 тон угля з тої причини, що головний француський углевий терен, Па де Калє, находить ся тепер постійно під огнем німецьких гармат, що сильно вплинуло на зменьшенє видобутя угля.

Анґлійський контрольор угля, вказуючи на велику вагу шуканя за средствами, які могли би заступити опал, заявив: **„Треба бути приготованим і на те, що слїдуючої зими прийдеть ся спалити все, що лише горить, щоби опалити хату і зварити їду".**

В НІМЕЧЧИНЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Вигляди на жнива в Німеччинї поправили ся.

АМСТЕРДАМ, 5. липня.—До місяця червня Німеччина жила в страху супроти лихих виглядів на сьогорічні жнива з приводу посухи в цьвітни і маю, пише Дікман в „Теглїхе Рундшав". Але зміна в погоді поправила засіви і дає надію, що сьогорічні жнива будуть лїпші ніж послїдного року.

В останнім році, пише дальше Дікман, з причини браку паші заходила потреба зменьшити стан худоби, що мусить вплинути шкідливо на управу ріллї в слїдуючім році, тимбільше що задля браку робочих рук годі буде заступити цїлу недостачу штучними навозами.

Дікман виказує, що достава поташу для німецьких рільників була о 100.000 вагонів меньша з причини браку робітників і з причин трудностий в транспортованю. Крім того велику скількість поташу вивезено на Україну, що після його гадки є лихою політикою, бо робить Німеччину зависимою від чужого збіжа. **Також заходять сумніви, чи Україна зможе богато помогти Німеччинї тому, що Австрія жадає велику часть українського збіжа для себе.**

Також вказує Дікман на конечність, щоби Німеччина взяла у свої руки точну контролю над жнивами в Румунії.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

НАША БАЙДУЖНІСТЬ.

Байдужність, як одиниці так і нації, все має погані наслідки. Ріжниця в байдужности одиниці і нації є лише та, що про байдужність одиниці знають тільки сусіди, а про байдужність нації знає цілий сьвіт.

Байдужність є дуже погана річ — така річ, якої кождий чоловік повинен стерегти ся в своїм щоденнім житю. Байдужним чоловіком не тільки що кождий помітує, але навіть його найбільший ворог використує його.

Так мається ся річ і з байдужною суспільностю. До такої байдужної суспільности належимо ми — ми, Українці, тут в Америці.

Дуже прикро сказати самому собі про свою байдужність, але ліпше сказати правду в очі завчасу, ніж манити самих себе незаслуженими ділами.

В Америці є більше ніж один мілїон Українців — з України, Галичини, Буковини і Угорщини — а чи богато чужинців знає про наше число іміґрантів?

Чи знають тутешні власти про наші патріотичні жертви в користь гуманности, свободи і демократії?

Ми маємо сотки — коли не помилимо ся — тисячі синів України в американській армії — борців, що за волю і свободу не тільки Америки і України, але за волю і свободу всіх поневолених народів готові покласти голови на поли битви — однак тутешні власти узнають їх за Поляків бо польські агенти позаписували їх за Поляків і польскі „лідери" дістають за се похвалу і симпатію.

„Е ґуд Юкрейнієн енд е ґуд Амерікан". Під таким заголовком пише „Шікаґо Геральд і Екзамінер" про одного сина України, Петра Яворського з Шікаґо, що зістав убитий тому кілька тижнів на поли битви у Франції. А чи хто з нас знає, скільки ми маємо подібних Яворських в американській армії? Чи може хтось з наших провідників поїхати до Вашінґтону і предложити „чорне на білім", що ми маємо сотки або тисячі „ґуд Юкрейніенс енд ґуд Амеріканс" в американській армії, і тим здобути симпатию властий для української суспільности? Ні. Ми позиставили се для Падеревского.

В перший, другий і третій позичці свободи Українці закупили бондів на мілїони долярів. Чи знає хто з нас, скільки мілїонів?

Замісць організувати українські комітети до збираня позички і заохоченя нашої суспільности до закупленя всіх бондів тільки через такі українські комітети, в порозуміню з американськими, ми байдужно приглядали ся, як то польські комітети записували Українців за Поляків і за українські гроші осягали великі патріотичні, а ще більше політичні заслуги.

Ми ще навіть пускали ся на таку нікчемність, що спроваджували на українські віча польських бесідників, аби вони промовляли в англійській мові в імени Українців до американської публики, коли то українські бесідники о много практичнійші в українській і в англійській мові, стояли на естраді і не мали права промовити, бо комітет їх „не любив".

Були навіть такі случаї, що ми публично заявляли американським гостям і присутним американським бесідникам, що „тому, що поміж Українцями нема такого, щоби міг промовити по англійськи, предсідатель мусить відчитати з паперу", коли то на галі було аж кількох українських бесідників. А робили ми се тільки з причини нашої байдужности.

На Червоний Хрест Українці жертвували також велику суму. А чи знаємо скільки? Чи маємо хоч один український комітет Червоного Хреста, котрим ми — один мілїон Українців — могли би гордити ся?

Тих кілька стрічок про нашу байдужність є лише вибрані з десятков подібних.

Попри нашу байдужність ми стрічаємо ся лице в лице ще з більшим і грізнійшим ворогом — завистю. Зависть, недобре і підозріне один другого є звичайне в щоденнім нашім суспільнім житю не лише серед нашої меньше сьвідомої публики, але й серед нашої тутешної інтелїґенції. Розуміє ся, наші вороги приглядають ся пильно нашій байдужности і зависти і тішать ся в глибині свого серця, що ми таким чином копаємо гріб самі для себе.

Нині ми є приперті до стіни фактами і бачимо власними очима свої тяжкі блуди і наслідки нашої байдужности і ненависти. Чи маємо і на дальше в такій безодні позіставати? Чи і на дальше байдужність і ненависть мають верховодити над нашими головами?

З такої політики: „де два Українці, там три партії" ми не сьміємо і не можемо сподівати ся сьвітлої будучини для українського народу. Ані не маємо раці домагати ся національної поваги від культурних народів — ані від наших історичних ворогів.

Традиції культурних народів нам вказують, що тільки згодою і спільною працею всіх фракцій доходить ся до збудованя величавого національного храму. Чому ми, Українці, не наслідуємо культурних народів і згодою та спільною щоденною працею не будуємо величавого українського храму?

Тепер власне не є час на партійні міжусобиці. Всякі фракції повинні, і мусять, щезнути серед Українців, бо тільки спільною роботою нас всіх — без байдужности і ненависти — збудуємо величавий національний храм і станемо на рівні з культурними народами.

А. Пашук.

БОГ НА ЗЕМЛИ.

(Індійська казка).

Сидів індійський бог Брама на високій горі, на престолі, у всій славі своїй, а коло нього праведники стоять. І сказав бог Брама:

— Богато я бачив коло свого престола праведників, а до сеї години не бачив ані одної душі грішника. Я хочу бачити її, перше ніж вона попаде в кігті сатани.

У ту-ж ніч ангел смерти спустив ся на землю й поцілував своїм смертельним поцілунком чоловіка, що був великий грішник, і душа того грішника в той момент явилась до бога Брами.

Брама засмутив ся і тремтячи, проказав:

— Я сотворив мир добрим і свої твори закінчив сотворенєм чоловіка; нічого кращого не можна було сотворити! А сатана позавидував мойій славі й старав ся розруйнувати сьвіт, або зробити його калікою... Хибаж се мій твір?!

— Скажи мені, — вдав ся бог Брама до грішника, — як се так: жите-ж тобі дав я, а ти повернув його на послугу сатані. Кого-ж з нас: його, чи мене почитуєш більшим і достойнійшим?

— Боже! — відповів грішник — Великі ви обидва: ти великий як сотворитель, а „він" — яко правитель...

— Як се так?... Розтолкуй! — каже бог Брама.

— На земли розказують так, господи!... Як тільки ти сотворив сьвіт і чоловіка, то все тоді було гарне... Та сатана дуже завидував тобі, а як не міг він нічого гарнійшого зробити, то з пересердя тільки плюнув на землю. Слина та далеко загрузла в землю й розскочилась там на маленькі шматочки далеко попід землю. Як стали люди розкопувати гори, то й знайшли шматочки тої слини і назвали золотом. Як тільки чоловік діткнув ся до того золота, то вже відразу отруя вливала ся в його душу і йому бажалось більше набрати того золота. І з тої пори, як люди доконались про золото, вони стали підвладні сатані; вони гинуть сотнями, шукаючи в земли того бісівського золота; один другого добиває, а все за ті шматочки сатанської сили, за золото! Ті ж золоті вся сила сатани! Се правда, що сьвіт сотворив ти, але і те правда, що влада над людьми, править ними... „він"...

— А я-ж кождий день чую похвальні пісні... Хто-ж їх співає, коли, по твому, всі люди продали сатані свої душі?...

— А то ті співають, котрі одержують за ті пісні золото, або ті, котрим трафилось найти богато золота, і вони думають, що його ти їм післав. Люди зробили так, що той, хто хоче жити, повинен мати золото, і хто більше має його, той може безпечнійше жити.

Засмутилось лице богове.

— Ходім на землю; я хочу сам бачити, чи правду ти кажеш, — сказав Брама.

Зробив ся бог простим чоловіком і зійшов на землю.

Побачивши розкішні палати, ріки, обмуровані гарним ґранітом, а на них пароходи, бог Брама промовив:

— Вклав я у чоловіка частину своєї творчої сили; він теж „творить"... Ходім туди.

І бог показав на найбільший і найрозкішніший будинок...

— Так се-ж палата гетьманова! Нас туди не пустять!

— Годі!... Він богатий, у нього є чим поділити ся з бідними подорожними.

— Як би не було... та тільки... Ну, та вже ходім!...

Вони пішли.

— Куди?! — Почули вони коло себе грізний крик і два стражники загородили їм дорогу.

— Впустіть подорожних... переночувати, — промовив тихо бог Брама.

Стражники перезирнулись і засьміяли ся.

— Що ви! хиба пяні, чи божевільні?! Тікайте, поки живі!...

Подорожні пішли далі.

— Подиви ся, ось збудований тобі храм — показав грішник на великий будинок.

— А-а!... то ми там і спочинем.

Пішли.

— Пізно, пізно! — зустрів їх сторож коло церковних дверий.

— А ти знаєш, з ким балакаєш?... Я той бог, що йому сей храм збудований! — каже Брама.

— Ну, ну... не верзи!... іди собі!... — бурчав сторож, замикаючи двері. — Богато вас тут шляєть ся... любите ночувати за дурницю.

Подорожні відійшли.

— Бачиш, боже, що роблять всі ті люди, що мають богато золота? Тепер ходім, я тобі покажу тих, що працюють над будованєм от того всього за золото...

Вони вийшли на край міста. Довго ішли вони у тьмі, спотикаючись на рівчаки й насипи. З великою працею вони пробирались поміж похилими хатками.

— Увійдім — сказав бог Брама, показуючи на одну землянку.

Вони увійшли.

Тут гнилий дух мішав ся з тютюновим димом.

В тісній хаті було повно якихось замазаних, обшарпаних тварюк. Вони кричали, співали...

Навіть бог, всезнаючий бог Брама, і він не пізнав свого творіння.

— Хто се? — спитав він.

— Се люди — відказав грішник.

—Так я-ж таких не сотворив!

— А се ті, у котрих нема золота.

Бог Брама задумав ся.

Кілька чоловіків підійшло до них, бо закортіло дізнатись, хто до них зайшов.

— Діти мої!... щиро обізвав ся до них Брама, — я бог ваш... Я прийшов розважити вас.

— А горівка у тебе є? — спитав один з тих чоловіків.

— Нема, — покірно відказав бог Брама.

— А гроші?

— Теж нема.

— Так іди-ж до сатани і свої казки розказуй йому, або тому, хто сьогодня обідав!...

До Брами підійшла жінка в пірваній сорочці, мало не гола.

— Як ти бог, — сказала вона Брамі — то зроби так, аби у нас було золото.

— Се штука то діло сатани — сказав Брама.

Жінка зареготалась, а за нею і всі инші:

— Так геть же від нас! Нам такого бога не треба!

Бог відхитнув ся і легонько хмаринкою полинув на свою гору.

І довго, довго, слідком за ним, чути було реґіт сатани, разом зі сьміхом та зі стогоном нещасних рабів його.

А грішник, забутий на земли, постояв, почухав потилицю і проказав:

— Еге!... Не сподівав ся такого Брами! Деж тобі, боже, з твоєї високої гори бачити те, що робить ся в низу! Особливо, як праведники заступають тобі сьвіт своїм сяєвом, та забивають чуте своїми піснями голосними!...

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

ЧАСОПИСЬ А СУСПІЛЬНІСТЬ.

В політичнім, суспільнім і державнім житю кождого народу часопись відграє незвичайну ролю. Тому обовязком кождого народу є піддержувати свою пресу, піддержувати її матеріяльно і морально, щоби та преса не лише жила, але й розвивалась, щоби її ряди все збільшались, щоби вона могла боронити інтереси свого народу.

Силу даного народу міряють ся після числа його преси. Про 3-мілїонових Данців кажемо, що вони є культурним народом, а про 400-мілїонових Хінців кажемо, що сей нарід, коли не прокинеть ся з летаргічного сну, то загине.

Чому? Бо процентово до числа народу Данці мають кілька тисяч часописий більше ніж Хінці. Майже кождий мешканець Данії передплачує і читає кілька часописий, інтересуєть ся житєм свого краю і народу і житєм цілого сьвіта. А Хінчик не знає, що кругом нього діє ть ся, не то що діє ть ся у сьвіті.

* * *

Тепер у Злучених Державах на пресу прийшли тяжкі часи. Папір подорожів, робітник подорожів всі друкарські прибори подорожіли, а в короткім часі подорожіє навіть пересилка почтова. Преса находить ся в скрутнім положеню. Щоби зарадити лихови, видавці мусять давати в часописи більше місця оголошеням ніж статям. Читаюча суспільність глядить на се кривим оком, але що діяти.

„Не вина тут видавництва, — пише одна нюйорська ґазета — а вина читачів, яких найменьша підвишка пренумерати обурює. Кождий чоловік заплатить радо 5 центів за ґуму до жуваня, яка фабриканта не коштує навіть два центи, а не хоче заплатити за газету 3 центи, хоч вона коштує більше. Кождий примірник газети коштує видавця пересічно 5 центів, а він мусить продавати його за 2 або 3 центи. Свій недобір мусить покривати з адвертайзментів. Читач, не знаючи фінансового стану газети, жадають, аби в ній було більше матеріялу до читаня, а не знають, що той матеріял коштує солені гроші, яких нема".

Сю ситуацію може вратувати лише одинока суспільність. Нехай ніхто не жалує пару центів на часопись, як принесе йому велику моральну користь. Нехай кождий сьвідомий член української суспільности вишле таки нині передплату на таку українську часопись, яка йому припаде до смаку і до вподоби.

ЧИТАЧІ „СВОБОДИ" гордять ся своєю ґазетою. Вона пише так по щироси, так зі серця, так переконуючо, що кождий Українець се чує, що то його ґазета. Нехай же кождий Українець платить також щиростию і стараєть ся поширити „Свободу" між знакомими.

ПОШУКУВАНЄ.

Пошукую своєї сестри **АННИ ШАФАРИК** з села Лішні, пов. Дрогобич. Перед двома роками перебувала в Філядельфії. Хто би о ній знав або вона сама, зволить зголоситись на адресу: **EWA FIDYK, P. O. Benton, Ill.** 81

ПОДЯКА.

Отсим складаємо на сім місци сердечну подяку Високопреп. Отцю Володимирови Лотовичеви за участь і вступне слово на концерті в дни 22. червня с. р. Дальше складаємо сердечну подяку українському хорови, що так красно звеличав наш концерт, а іменно п. Ст. Ягеллови, котрий в так короткім часї зорґанїзував і вишколив сей хор. Вкінци дякуємо всім товариствам і братствам, котрі брали участь на сім концерті і балю, чим причинились до побільшеня фонду на Народний Дім.

ЗА УКР. НАРОДНУ РАДУ:

Іван Кравчук, предс.;
Володимир Яськевич, секр.,
Михайло Баглай, касієр.

ТИКЕТИ НА СІЧОВЕ СЬВЯТО.

Тикети на ДРУГЕ СІЧОВЕ СЬВЯТО яке відбудеть ся заходом нюйорского тов. Січ, в неділю, дня 14. липня с. р. в Белведер Парк, Норт Біч, Лонг Айленд, можна набути передчасом в адміністрації „Свободи".

В кождій українській хатї повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

НАЗАРЕТ, ПА.

Братство св. Димитрія, від. 95 в Пен Ален, Назарет, Па„ має честь запросити всї місцеві і дооколичні Братства і Товариства на **БАЛЬ на суботу, дня 14. липня 1918 р.** в домі Михайла Морикіна під ч. 28 Пен Ален ул. Початок о год. 1-шій попол.

ПОДЯКА.

Бр. св. Петра і Павла, від. 254, складає сердечну подяку У. Н. Союзови в імени Мих. Подобінського, котрий отримав з фонду убогих запомогу в квоті 50 долярів. Будемо старати ся прославляти У. Н. Союз і єднати йому як найбільше членів. — За Уряд: С. Андрусьо, секр.

РУХ У ВІДДЇЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЕМБРІДЖ, ПА. Подаєть ся до відома всім місцевим і позамісцевим членам 276 відділу (бр. св. Николая), злучених з відділом 47 (бр. св. Петра і Павла), що в неділю, 14. липня, відбудеть ся звичайний мітінґ. Початок точно о годині 1.30 пополудни. По мітінґу будеть ся фотоґрафувати всіх членів належачих до сего відділу. Наперед будеть ся фотоґрафувати молодечий відділ У. Н. Союза, отже просить ся ласкаво всї матери, щоби прибрали свої діти в білі одіня і щоби явили ся коло церкви св. Петра і Павла на 6-тій улици, точно о годині 4.30 пополудни. Сї фотографії будуть поміщені в календари У. Н. Союза на рік 1919. — А. Стефанович, предс.; Т. Фізир, кас.; Л. Кібаш, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Вільні Козаки", від. 316, повідомляє всїх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся в четвер, 11. липня, вечером, при 345 Ремінґтон ул. Уряд жадає, щоби всї члени прибули на мітінґ, бо є богато справ до полагодженя. Коли котрий член занедбав би прибути на так важний мітінґ, то одержить відповідну догану перед членами. Старайте ся прибути всї! — Д. Федик, секр.

ЛАНКАСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія, від. 78, повідомляє своїх членів, що 14. липня, о годині 2-гій пополудни, відбудеть ся піврічний мітінґ в гали Одд Феловс. На тім мітінґу будеть ся принимати нових членів за половину вступного до братства, а до У. Н. Союза після статута. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — В. Максимик, секр.

РОСФОРД, О. Бр. св. Михаїла, від. 235, подає до відома всім своїм членам, що піврічний мітінґ відбудеть ся 14. липня, о годині 2-гій пополудни, в гали церковній. Просить ся всїх членів, аби явили ся на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодженя. Котрий член не явить ся, підлягає карі 50 цнт., а урядник $1.00. Будеть ся принимати нових членів без вступного. — Д. Копина, секр.

ГЕРИ, ІНД. Тов. „Любов", від. 100, сею дорогою повідомляє всїх своїх членів, що з причини віча, котре має відбути ся в тойсам день, коли припадає мітінґ, сей мітінґ не відбудеть ся в ухваленім часї і зістає відложений до часу, про котрий повідомить усїх членів або секретар або предсїдатель. Рівнож пригадуєть ся товаришам і товаришкам, що від сего місяця, липня, мітінґи товариства будуть відбувати ся в гали „Просьвіти" при 16-тій улици і Джорджія (під ч. 1600). Просить ся також оказати більше замилуваня до товариських сходин та приходити точно в означенім часї. — Уряд тов. „Любов".

ПІТСБУРҐ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 53, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся 14. липня, о 2-гій годині пополудни, в гали п. Т. Ґута. Просить ся всїх членів явитись, бо є важна справа, котра мусить бути полагоджена, а також буде піврічне справоздане, що кождого члена повинно інтересувати. — М. Усик, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Згода", від. 62, подає до відома своїм членам, що місячний мітінґ відбудеть ся дня 14. липня, о годині 2.30 пополудни, в гали МекНікол, 62 ул. і Ґрайс Аве. Котрий з членів не явить ся на тім мітінґу, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Котрий з членів не заплатить свою вкладку найдальше до тижня по мітінґу, той зістане суспендований. Хто з наших родимців бажає вступити до нашого товариства, нехай явить ся на мітінґу. — І. Соґар, предс.; К. Кропоніцький, кас.; Холявський, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Подаєть ся до відома всім членам бр. св. Николая, від. 104, що піврічний мітінґ відбудеть ся в неділю, 14. липня, о годині 3-тій пополудни, в гали Николая Ваверчака під числом 720 Котлай стр. На сей мітінґ запрашаєть ся всїх членів місцевих і позамісцевих. Будуть важні справи до полагодженя. Буде звіт контрольної комісії за три місяцї і будеть ся принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Обовязком кождого члена привести як найбільше нових членів до братства і до У. Н. Союза. Коли би котрий член не явив ся на тім мітінґу, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00, без огляду на якінебудь перешкоди. — М. Вітів, предс.; Д. Луців, секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць червень 1918 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив
1.	292.33
2.	71.32
3.	35.34
4.	57.44
5.	44.29
6.	22.72
7.	105.32
8.	23.24
9.	72.12
10.	145.47
11.	6.48
12.	101.67
13.	39.50
14.	22.39
15.	40.72
16.	20.69
17.	29,08
18.	69.99
19.	15.14
21.	9.81
22.	36.66
23.	31.38
24.	35.98
25.	21.82
26.	22.02
27.	72.97
28.	75.73
29.	90.47
30.	17.73
31.	21.62
32.	21.96
33.	23.70
34.	50.82
35.	30.65
36.	22.49
37.	23.52
38.	162.21
39.	39.58
40.	10.04
41.	103.23
42.	62.02
43.	23.37
44.	44.10
45.	86.40
46.	30.87
47.	85.37
48.	45.78
49.	49.66
50.	17.22
51.	22.92
52.	18.15
53.	41.21
56.	47.48
57.	52.05
58.	20.88
59.	42.84
60.	16.56
61.	50.54
62.	47.23
63.	170.09
64.	28.65
65.	111.70
66.	50.75
67.	79.16
68.	30.16
69.	53.09
70.	167.93
71.	22.75
72.	44.11
73.	18.10
74.	27.71
75.	59.77
76.	148.22
77.	47.49
78.	96.37
79.	13.36
80.	30.20
81.	97.35
82.	16.61
83.	41.73
84.	6.97
85.	39.04
86.	58.57
87.	52.31
88.	7.58
89.	34.82
90.	32.95
91.	116.76
92.	12.54
93.	23.31
94.	40.98
95.	32.15
96.	63.37
97.	11.57
98.	60.52
99.	90.05
100.	15.62
102.	193.70
103.	54.67
104.	151.02
105.	64.53
106.	118.93
107.	45.08
108.	31.21
109.	91.44
110.	24.20
111.	42.91
112.	95.04
113.	49.70
114.	39.28
115.	23.75
116.	37.51
117.	56.53
118.	25.52
119.	15.60
120.	75.41
121.	21.55
122.	12.27
123.	25.28
124.	45.64
125.	23.34
126.	10.09
127.	65.01
128.	27.01
129.	12.09
130.	119.90
131.	11.69
132.	81.02
133.	160.16
134.	19.22
135.	29.16
136.	77.47
137.	30.39
138.	22.04
139.	15.48
141.	22.77
142.	100.17
143.	29.02
144.	31.75
145.	19.21
146.	105.63
147.	116.55
148.	14.06
149.	55.93
150.	11.17
151.	48.63
153.	17.46
154.	15.46
155.	186.24
156.	30.00
160.	69.84
162.	20.86
165.	98.24
168.	118.71
173.	30.09
174.	43.56
175.	58.75
178.	15.80
179.	100.09
180.	17.10
181.	29.31
186.	65.33
191.	39.51
192.	24.08
195.	25.82
198.	25.25
200.	48.53
202.	18.93
203.	40.11
205.	19.26
206.	68.25
209.	93.54
210.	31.84
211.	57.29
213.	143.00
214.	19.18
217.	181.81
218.	184.79
220.	65.17
221.	177.28
223.	87.34
224.	12.33
228.	27.46
229.	96.18
230.	65.62
233.	43.87
234.	115.15
235.	76.88
237.	90.97
238.	3.78
239.	111.18
240.	16.73
241.	34.58
243.	52.06
244.	20.84
245.	52.07
246.	21.92
247.	123.78
248.	69.76
251.	48.79
254.	63.50
255.	52.11
256.	17.00
258.	21.95
259.	93.79
261.	20.92
262.	17.60
263.	10.49
270.	108.41
273.	25.77
274.	45.52
276.	96,25
277.	27.71
278.	36.36
282.	60.73
283.	42.99
286.	28.49
288.	66.69
290.	22.51
291.	26.41
292.	89.21
293.	7.25
295.	80.60
296.	80.68
300.	193.53
301.	89.65
303.	11.01
305.	17.45
308.	47.94
314	9.89
315.	13.83
316.	78.09
317.	34.75
318.	36.64
320.	22.63
321.	45.56
322.	28.40
323.	24.93
324.	65.17
326.	61.78
330.	82.95
332.	65.10
334.	9.02
336.	124.93
338.	137.02
339.	53.30
341.	60.34
342.	80.16
344.	14.23
347.	21.11
349.	32.19
350.	55.78
351.	24.99
354.	28.44
355.	34.55
357.	14.05
363.	52.45
364.	31.08
365.	49.65
367.	52.44
369.	88.83
370.	167.17
371.	36.64
373.	9.68
379.	104.65
380.	25.37
381.	14.16
384.	89.06
385.	28.12
388.	66.41
391.	27.20
392.	8.57
393.	24.86
396.	42.36
400.	46.18
401.	21.42
402.	11.13
Процент від морґечів	570.00
Процент з банків	118.99
Ріжниця банкова	50.00

На сирітські части по бл. п.:

Іван Стельмах, в. 146	500.00
Н. Команецький, в. 109	600.00
Г. Замлинський, в. 217	200.00
Разом	16.748.97

РОЗХІД:

Посмертне по бл. памяти:

Йосиф Войнаровський, від. 209	1.000.00
С. Янишин, в. 213	303.50
Іван Стельмах, в. 146.	1.000.00
Н. Команецький, в. 109	1.000.00
Яків Баранчак, в. 186	1.000.00
о. І. Констанкевич, в. 1	886.00
Г. Замлинський, в. 217	500.00

Запомоги з фонду убогих:

Іван Мисливий, в. 230	50.00
М. Подобинський, в. 254	50.00
Йосиф Дубець, в. 2	50.00
Гр. Пиндус, в. 273	100.00
Яфима Саланська, в. 202	50.00
Йосиф Гуменюк, в. 233	50.00
Антін Зїнчук, в. 301	50.00
Мих. Челак, в. 29	100.00
Антін Кічак, в. 239	50.00

Сирітські части по бл. п.:

Ст. Янишин, в. 213	100.00
Марія Горун, в. 112	522.50

Адміністраційні видатки:

Платня головного уряду	300.00
Платня помічника	80.00
Відзнаки для членів	429.85
„Свобода" за орґан	1.293.07
Видатки канцелярійні	132.69
Засїдане контр. комісії	240.63
За членські грамоти	259.95
„Свобода" завдаток на календар	1.500.00
Українська Рада, членська вкладка	200.00
За справи правничі	250.00
Разом	11.548.19

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Прихід за червень	16.748.97
Готівка з кінцем мая	119.902.17
Разом	136.651.14
Розхід за червень	11.548.19
Готівка з кінц. червня	125.102.95

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	125.102.95
Бонди	232.147.00
Морґечі	69.250.00
Реальність	19.500.00
Друкарня	26.000.00
Разом	471.999.95

Стан довжний:

Фонд посмертний	223.453.7[illegible]
„ резервовий	125.101.[illegible]
„ адміністр.	28.442.[illegible]
„ убогих	8.923.[illegible]
„ народний	4.917.[illegible]
„ конвенційний	958.35
„ сирітський	80.203.95
Разом	471.999.95

З кінцем червня невиплачених посмертних запомог остає на суму 24.231.91.

К. Кирчів, гол. предс.;
В. Левчик, гол. касієр;
С. Ядловський, г. фін. секр.

ДОПИСИ.

З GARY, IND.

I.

Поклик до всіх Українців в Гери, Інд., і околици.

В неділю, 14. липня с. р., о годині 2-гій пополудни, у Фребель Скул, на розі 15-тої і Медісон улиці, відбудеть ся **всенародне українське віче.**

Обовязком всіх Українців, поселених в Гери і околици, зібрати ся на се історичне віче.

Ми повинні показати сьвітови, що ми вірні сини славних предків, борців за волю і свободу України, і всіх поневолених народів. Нам час заявити отверто і чесно, хто ми є, до чого стремимо і як ми відносимо ся до сеї держави та до відозв славного президента В. Вілсона.

Ми обовязані оказати льояльність для сеї любої, хоть не рідної, але демократичної держави, котра нас приняла як своїх рідних і котра виступила до боротьби за свободу і независимість усіх поневолених народів, між ними і Українців.

Ще раз просимо всіх Українців і Українок, а також братів Русинів, Сербів, Чехів, Словаків, Поляків і Хорватів, аби прийшли на се історичне віче і послухали бесідників місцевих, знаменитих бесідників з Шікаґо і инших народностий, як рівнож аби послухали українських пісень славного хору „Бояна" під батутою усім знаної найліпшої української дірігентки, пані Н. Гриневецької, а також знаменитого хору „Бандурист" під батутою п. О. Заяця.

Програма віча:

1. Точно о 2-гій годині хор „Бояна" відспіває американський гимн.
2. Пан П. Новодворський, голова комітету, отворить віче вступним словом.
3. Пан Т. Менцінський виголосить заяву льояльности для Злучених Держав.
4. Хор „Бандурист" відспіває патріотичну пісню.
5. Політика Австро-Угорщини супроти України — виголосить п. А. Цебак.
6. Українська справа в українськім осьвітленю — виголосить др. С. Гриневецький.
7. Хор „Боян" відспіває патріотичну пісню.
8. Протест проти вмішуваня центральних держав в українські справи — виголосить о. Кузьма.
9. Про відносини Українців до братів Славян — промова о. совітника Хомицького.
10. Хор „Боян" відспіває Марселєзу.
11. Пан Б. Завадский промовить від Поляків.
12. Пан В. Хлад промовить від Чехів.
14. Пан Л. Р. Ґрковіч промовить від Сербів.
14. Хар „Бандурист" відспіває пісню.
15. Майор міста В. Ф. Годжес і сенатор Кіндер промовлять в догіднім для себе часї.

При закінченю хор „Боян" відспіває „Стар Спенґлед Баннер". По сім усі присутні відспівають український гимн „Ще не вмерла Україна".

Вступ на се віче **безплатний.**

Комітет.

II.

Так не годить ся робити українському сьвященикови!

За хліб каменюкою, за честь ошуканством, за довіре зрадою відплатив ся о. Н. Струтинський шікаґовським і околичним Українцям при уладженю манїфестації 30. мая с. р.

Справа українського народу вимагала, щоб і я брав участь в сій манїфестації. Отже я там був і бачив не всьо в так дуже оплаканім стані, як се розголосили, тому прошу о поміщене отсих стрічок в „Свободі", орґані моєї запомогової орґанізації, о кілька похвальних слів для о. Н. С.

В сім часї, як розпочались приготованя до сеї манїфестації, я почув похвальне слово про о. Н. Струтинського, що се є досить здібний дипльомат. А ось-тут шило з мішка показало своє вістре і боде. Здібний дипльомат ошукує свою народність в користь релігійної пропаганди, котра хиба йому самому може вийти на користь. Аби здібний дипльомат ошукував і запродував свою народність, я сего не вичитав ніде, в ніякій історії: ані в старинній, ані в середновічній, ані в сучасній; хиба би ще де істнувала така історія якогось народу, яка менї ще не попалась у руки. Навіть польський езуїт, котрого наш нарід уважає за щось найгіршого на сьвіті, не обдер би свою народність так з чести.

Українці з чести вибрали о. Н. С. до комітету, а він їх за се ганебно ошукав. Поклали Українці довіре до його особи, а він за се їх ошукав і їх українського імени перед властями не представив.

Українці, члени У. Н. Союза складають гріш на його удержане, на хліб йому потрібний до житя, а він за се їм каменюкою в голову. Він хоче знищити їх просьвітний орґан „Свободу", щоб не мали нагоди порозумітись і лучитись в громади. Він хоче розвалити їх добуток, се є У. Н. Союз. Зовсім ладить удар великою каменюкою, як би в саму голову.

Коли о. Н. С. є ученим, то вже мусить належати до старших, а його парафіян і инших Українців несьвідомих треба би представити за молоденьких дітий.

Тепер по сім порівнаю возьмім евангеліє, написане св. євангелистом Матеєм, вишукаймо там 18-ту голову, 6-тий стих, то побачимо, який виклад дав Ісус Христос своїм ученикам, що повинні зробити старші, котрі хотілиб поблазнити молодших, несьвідомих. А о. Н. С. блазнами робив не тільки український нарід, але і тих запрошених чужих бесідників, бо вони висловлювались до присутних „Братя Українці", а не казали „народе римо-греко-католицький", як се о. Н. С. дав записати в перміті. Нині вже кождий знає, що в 20-тім столітю такої народности нема.

Загляньте ще до евангелія, написаного св. евангелистом Марком. Там у 9-тій голові, в 42-гім стиху, знайдете, що ті, котрих о. Н. С. поблазнив, вірують в Ісуса Христа. Бачите, що аж двох евангелистів тесаме описали на науку старшим і ученим.

Бачите, любі читачі, які хороби, які нещастя може витворити вплив-ділане соціялїзму федераційного на посьвячувану голову.

Остерігайтесь, Українці, від такої зарази соціялістично-федераційної, що нищить здоровий орґанізм нашої суспільности.

До побаченя в Шікаґо!

Учасник манїфестації з 30. мая с. р. в гали парковій Пулаского.

З NEWARK, N. J.

День Независимости в Нюарку.

Приготованя нюарських Українців до належного відсьвяткованя Дня Независимости увінчались прегарним успіхом. Українці творили одну з найбільших чужинецьких ґруп, що брали участь в торжестві.

О годині 1-шій пополудни вирушили товариства і братства від церкви св. Івана Хрестителя до парку, в якім обходжено сьвято. Похід провадив п. Головчак на кони. За ним слідував великий американський прапор, несений дівчатами в українських народних строях. Відтак ішли всі нюарські братства і товариства в слідуючім порядку: 1) Парохія св. Івана Хрестителя, 2) Братство св. Івана Хрестителя, 3) Тов-о Богдана Хмельницького, 4) Товариство св. Петра і Павла, 5) Братство Пресьв. Тройці, 6) Тов-о „Боян" (при церкві св. Ів. Хрест.), 7) Тов-о „Запорожє", 8) Братство св. Николая, 9) Тов-о „Вільні Козаки", 10) Тов-о „Тернопільщина". На чолї кождого товариства несено американські й українські прапори. Крім сего кождий учасник походу ніс в руці малий американський прапор. Велике число мущин в мережаних сорочках. Число учасників походу виносило понад три тисячі. Тут і там видніли ся таблиці з написями в анґлійській мові, на яких була висловлена наша заява льояльности Злученим Державам і домаганя независимости України.

До парку український похід прибув о годині 2.30. По дорозі Поляки хотіли випередити Українців, однак се їм не вдалось. В парку Українців уставлено між Італійцями і Поляками. Італійців було найбільше; другі щодо числа були Українці, а треті Поляки.

О годині 3-тій почав ся похід перед міським урядом з майором (посадником) на чолї, за яким сиділа на підвисшеню численна американська публика. Американці витали Українців невмовкаючими оплесками. Кождий відділ, кождий прапор, кожда напись викликувала бурю оплесків.

Після дефіляди всі присутні чужинці зложили присягу вірности Америці. Відтак слідував ряд промов, який започаткував майор міста Ґілмен. В своїй промові згадав він про одну напись Українців, в якій висказано надію, що слідуючий День Независимости буде сьвятом независимости всіх поневолених народів. По промові майора чужинецькі відділи вирушили домів, а перед американською публикою промовляли дальше американські і чужинецькі бесідники.

Від нюарських Українців зложив міському урядови заяву льояльности п. Іван Гундяк. Між иншим в заяві було сказано: „Ми (Українці) всі є льояльними нашій новій вітчині, отсій країні свободи, свободи, якої ми не знали, заки прибули тут, свободи, за яку ми боремо ся триста років. Ми всі лелїємо принципи демократії в наших серцях. Ми любимо і шануємо славний американський прапор, який понесе духа демократії до нашого рідного краю. Під американським прапором у Франції стоять сьогодня тисячі Українців, які знають, що борючи ся за Америку, вони борять ся і за Україну, яка стогне в німецькім ярмі. Україна — се друга Бельґія, сплюндрована і поневолена кайзером Гунів. Однак дух револющії проти наїзників на Україні змагаєть ся з кождим днем і український нарід буде боротись до кінця, доки німецька автократія не зникне на все з лиця землї".

Нюарські дневники широко розписувались про Українців з нагоди їх участи в сьвяті Дня Независимости. Часопись „Нюарк Івнінґ Нюс" навіть слівцем не згадала про Поляків, а про Українців помістила обширну згадку.

До президента Вілсона вислано телеґраму з заявою вірности і з нашими домаганями незалежности України та злуки східної Галичини з українською державою.

Годить ся згадати, що підчас приготовань до сьвяткованя Дня Независимости нюарські презвитеріяни під проводом свого прічера Кузіва хотіли покиринити, та се їм не вдалось. Сей пан сказав на засіданю міського комітету, що він представляє Українців, а делеґати товариств злучених з гр.-кат. парохією св. Івана Хрестителя представляють Рутенців. Се скандальне баламутство вияснено і кириня не повелась. В наслідок того п. Кузів в обході не взяв участи.

Нюарські Американці досить добре познакомлені з українською справою. Численна участь нюарських Українців в поході ще більше заінтересувала Американців українською справою.

Лишень більше праці в єдности і згоді, а певно та праця принесе успіхи.

Г.

ЦІКАВИЙ АРҐУМЕНТ.

Тому кілька тижнів появилось кілька цікавих статий в часописи „Америка" під заголовком „Наша еміґрація". Авторами сих статий були О. П. і о. А. Симко, філядельфійський сьвященик. О. П. в своїх статях старав ся доказати, що еміґрація до Америки по війні о велику скількість зменьшить ся, особливо еміґрація Українців; о. Симко в своїх дописях доказував противний погляд.

Для нашої суспільности така „диспута" повинна бути цікавою з тої причини, що оба автори опирають свої арґументи на теперішних загальних відносинах. Правда, що се є тільки пророцтво як одного так і другого автора, або так звана опінія одиниць. Однак та опінія опираєть ся на многих фактах, яких ми не повинні легковажити.

Правда, що всякі предсказуваня в теперішнім часї мають дуже малу вартість, бо часи і людські думки так скоро зміняють ся, що иноді нема навіть часу подумати про одну річ, як вже друга змінилась; але про здогад, що опираєть ся меньше-більше на фактах, все можна сподівати ся, що щось подібного є таки можливе.

В послідній своїй дописи О. П. ставить о. Симкови аж двайцять запитів, на котрих автор опирає свій арґумент. Дуже цікаві сї запити і богато з них заслугує на повну рацію. Але ми берім справу загально і приглянемо ся добре в лице будучині.

„Таки до дому на другий день по війні" — так говорить неодин з Українців, або скажім: неодин европейський еміґрант. Знову з другої сторони ми чуємо: „Так, до дому — але по що? Ні, перше поправити лихо, а тоді до дому".

Отже бачимо, що та послідна думка є мудра думка — думка, котра силою факту поконає людий з думкою „таки на другий день до дому".

Ціла Европа є майже в руїні фінансовій і економічній. Привести її до нормального руху фінансового й економічного, не забере так довго, як неодин з нас предвиджує, однак забере якийсь час. В тім власне часї, в часї реконструкції Европи, той европейський робітник, що позістане в Америці, скористає більше ніж той, що виеміґрує „таки на другий день".

Чому? — дехто поспитає.

Відповідь на се легка і зрозуміла. Реконструкція краю чи країв — фінансово й економічно — опираєть ся головно на торговельнім руху, продукції ріжних знарядів і т. д. В продукції знарядів, які-б вони не були, не тільки що треба робітника, але треба й матеріялу. А де є той матеріял? Чи не знаходить ся він в димі гармат? Ми не можемо думати, що минуть цілі столїтя, заки Европа поверне до нормального руху. Щоденні винаходи науки причинять ся богато до скорої реконструкції. Однак і до наукових винаходів треба матеріялу. Без матеріялу і машини безсильні. Чи пійде одна европейська держава до другої купити, коли одна і друга однаково стоять на днї руїни?

Тому як одна так і друга держава европейська будуть змушені прийти за океан до Америки — по матеріяли на реконструкції своїх держав. Американські промислові заведеня будуть змушені остати ся в надзвичайнім руху через довший час, а з браку робітника також будуть змушені платити тутешним робітникам добру ціну за щоденну працю. Як довго такий рух американських промислових заведень буде тривати, годі предвидіти, однак є певне, що потриває так довго, як довго потриває реконструкція Европи. Тому то робітник з думкою „таки зараз до дому, на другий день" готовий змінити свою думку по докладнім зрозуміню справи і позістати до того часу, поки доля вітчини не поліпшить ся.

Щодо еміґрації в будучности то се вже буде залежати від реконструкції Европи і політичного у ній правліня. Коли в Европі демократія побідить мілїтаризм, еміґрація до Злучених Держав правдоподібно зменьшить ся о велику скількість. З другої сторони, коли мілїтаризм побідить демократію, то еміґрація до Злучених Держав, Канади і Бразилії буде о велику скількість побільшена.

А. Пашук.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Зі всїх національностий в Джерзи Сіти найкрасше відзначились Удраїнці.

Удраїнці в Джерзи Сіти, Н. Дж., є горді з того, що зі всіх національностий, які брали участь в маніфестації Четвертого Липня, вони найкрасше вивязали ся. Сьвідчить про се факт, що вони одержали чудовий американський прапор, одинокий дарунок, який був призначений містом для тої національности, яка найкрасше зарепрезентуєть ся в поході. Прапор вручив українській репрезентації комісар поліції Чарлс Ф. О'Браєн.

Для военно-інтернованих.

Военно-торговельна комісія позволила інтересованим особам у Злучених Державах посилати поживу, гроші, одіж і инші артикули для німецьких і австрійських інтернованих, які находять ся на території Злучених Держав. Але при тім є одно услівє, а іменно, що інтересована особа, коли хоче посилати щось інтернованому, мусить перше повідомити про се міністерство війни і одержати з міністерства вдоволяючу відповідь, а також, що всякі посилані артикули будуть призначені лише для особистого ужитку военно-інтернованого.

Мобілїзація Аляски.

Ґенерал Кравдер розпорядив, аби Аляска, півостров на захід від Канади, дала як найскорше 300 рекрутів білої раси, яких розкватируєть ся в таборі Вілїяма Сюарда, в Гайнес, Аляска.

Повішено трох муринів за напад на білу дівчину.

Военний суд в таборі Додж, в Айові, засудив на кару смерти через повішенє трох жовнірів-Муринів, які напали і насилували 17-лїтну білу дівчину. Вирок вже виконано.

Арештованя у Ватербори.

У Ватербори, Коннектикут, арештовано Віктора Варрена, Івана Пашку і Йосифа Закроцького за переступленє закона про шпигунство. Їх приведено перед федерального комісара Райта в Ню Гейвен. Розправа відбудеть ся в середу, 10. липня. До того часу вони є на волї за зложенєм 15.000-доларової запоруки за всіх.

Розходи нюйорського стейту.

Розходи нюйорського стейту за минувший фіскальний рік 1918 року, виносили $74,600.-000. Приходи виносили $76,-300.000. В порівнаню з фіскальним роком 1916-1917, приходи збільшили ся майже о 15,000.-000, а розходи о 14,000.000 долярів.

Два роки арешту за пять центів...

Едвард Бравн Коген, кондуктор трамваєвий в Брукліні, Н. Й., пійшов на два роки до арешту за се, що крав гроші, які йому пасажири давали за їзду трамваєм. Когена прилапано на тім два тижні тому і випущено на волю за зложенєм запоруки, до розправи. Підчас того Коген знайшов собі під прибраним іменем другу роботу у трамваєвій компанії, і в тиждень по першім злодійстві поповнив друге.

Примусова праця зменьшила число сватань.

Відколи в житє війшло розпоряджене ґенерала Кравдера, так-зване „роби або воюй", відтоді в Ню Йорку значно зменьшило ся число весіль. Молоді хлопці, які доси женили ся, щоби оминути військову службу, вже не хочуть женити ся тепер, бо бачуть, що „крути, верти — мусиш вмерти"... Ще два тижні тому в Ню Йорку було по 300 до 500 шлюбів денно, а тепер ледви чи трафить ся на день 50.

Арештована за любовні порошки...

В Ст. Луіс, Мізури, арештовано 30-лїтну Емму Бракен, яка ходила по хатах, продаючи так-звані „любовні порошки", які уможливлять женщині вибрати собі за мужа того мущину, котрого вона захоче. Сі порошки дуже радо купували старі панни, платячи за них нераз навіть грубі гроші.

Ціна міди.

Военно-промислова комісія установила нову ціну на мідь, 26 центів за фунт, то є 2 і пів цента більше ніж доси. Нова тарифа обовязує до 15. серпня.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Акерман і Хотин до України.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Оповіщено, що румуньске правительство згодило ся на прилученє акерманського повіту (в полудневій Бесарабії і хотинського повіту (в північній Бесарабії) до України — каже лондонський „Таймс", з 19. червня.

Др. Петрушевич у Буріяна.

Дня 31. мая б. р. граф Буріян австро-угорський міністер заграничних справ, приняв на авдієнцію д-ра Евгена Петрушевича і д-ра Евгена Левицького. Авдієнція, підчас якої обговорювано українські справи, тягнулась більше ніж одну годину.

Українська мирова делеґація.

В склад української мирової делеґації, якій поручено переговори з Московщиною, входять: предсідатель **Шелухин;** секретар **Ігор Кистяковський;** члени: **Барановський** — від міністерства фінансів; **Свицин** — головний директор міністерства копалень; **Юсофка** — від міністерства торговлї; **Петрів** — від міністерства поживи; шеф українського ґенерального штабу **Слївінський** — від міністерства війни.

Німеччина задумала була домагатись уступленя Скоропадського.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лондон, 27. V. — Німцї є погляду, що Скоропадський не доріс до своєї задачі. Вони будуть домагати ся його уступленя, коли лише він не поробить острійших заряджень.

Арештованє грецьких послів.

Київ, 28. V. — Коли виявило ся, що в Київі вже від довшого часу ведеть ся сильна проалїянтська пропаґанда, сліди котрої вказували на грецький консулят, українські власти арештували грецького ґенерального конзуля Ґріпари і його заступника Вассіліяди, під закидом шпигунства. Останного сейчас випущено по предложеню леґітимації.

Румунські вироби.

Букарештенська телеграма доносить, що підчас нових виборів до румунського парляменту вибрано 107 правительственних і трох независимих послів до висшої палати, а 163 правительственних, 7 независимих і 9 инших до низшої палати. Між независимими послами до низшої палати находить ся ґенерал Авереску, який підписав завішенє оружа з центральними державами.

Новий український амбасадор в Царгороді.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

На місце Миколи Левицького, якого Центральна Рада була іменувала своїм амбасадором в Туреччині, правительство Скоропадського назначило Чикаленка, який вже переняв урядованє.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Помер турецький султан

В середу, 3-го липня б. р., о 7-ій годині вечером у Царгороді помер Магомед V., султан Туреччини. Його смерть викликала велике заінтересованє в цілім сьвіті, іменно тому, що є підозріня, що вона його наступила не з природних причин, але зі штучних. Люди, які знають відносини в Туреччині, кажуть, що там вже від довшого часу заносить ся на революцію проти молодотурків, до партії котрих належав також покійний султан. — Султан Магомед родив ся 3. падолиста 1844 року; на престол вступив 27. цьвітня 1909 року, маючи тоді 64 роки житя. Заки вступив на престол, він просидів 33 роки у вязници, замкнений своїм братом Абдуль-Гамідом, який недавно також помер у вязници, замкнений Магомедом в 1909 році, коли парлямент оголосив Магомеда султаном Туреччини. Покійний султан, Магомед V., не був приятелем Німеччини, і власне з тої причини підозрівають, що смерть його наступила задля німецьких інтриґ.

Арештованє Ґрабського.

Дня 30. мая німецькі власти у Варшаві інтернували Володислава Ґрабського, провідника польських національ-демократів, який щоймо тоді повернув з Росії.

Справлене похибки.

У попереднім числї „Свободи" на 3-тій стороні з гори є статя п. з.: „Як приготовано ґрунт для поваленя Центральної Ради". Ся статя кінчить ся словами: ...„оголосивши Скоропадского українським гетьманом". Дальший текст під тою статею є продовженєм статі п. з. „Жінки шпіонами", яка є поміщена на стороні 5-ій (по дописях). Помішанє обох тих статий наступило через неувагу при ломаню числа. Просимо наших читачів сю похибку справити.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Н. М. — (1) Президент Злучених Держав може входити до пристаний і може всїдати на корабель своєї держави, але не може віддалити ся ним від берега. Для їзди кораблем він має спеціяльний корабель, називаєть ся „Мей-Флавер". На корабель чужої держави йому не вільно всїдати. (2) Італійці, як і всі инші народи римсько-католицького обряду відправляють Службу Божу в латинській мові, а обрядові пісні співають у своїй рідній; так примір̂ом, як Поляки; у Греків всьо відправляєть ся по грецьки, у Сербів так, як у нас; Турки і Хінці у своїй рідній мові; Жиди у гебрейській. На останнє питанє не можемо відповісти, бо Ви так покрутили словами, що ми не розуміємо о що Вам властиво ходить.